

Yüzyıl Önce Yüzyıl Sonra

– Veysel Başer · 04 Ekim 2012

3 Ekim 1912

Tarihten ders almak zorunda olanlar ne acıdır ki tarihi ellerinin tersiyle itiyorlar.

3 Ekim 1912 yılında, Osmanlı Devlet'inin Balkanlardaki varlığı kabataslak şöyle. Trakya'da, Bulgarlarla bugünkü sınırlarla komşuyuz. Meriç Nehri'nin öteki yakasında Selanik, Manastır, Üsküp, Kosova ve sık sık isyanların çıktığı Arnavutluk Osmanlı idaresinde. Bu gölgede, Yunanlılar, Karadağlılar, Sırlar ve Bulgarlarla sınırdaşız. Bu topraklarda konuşlanmış orduya Garp Ordusu adı verilmiş. Meriç Nehri doğusu da Şark ordusu güvencesinde. Bu topraklar ve buralarda yaşayan insanlar bu orduların gerçekten güvencesinde mi? Hayır. Orduların toprak ve Osmanlıyı koruması şöyle dursun, kendilerini korumakta bile yetersizler. Bunu, Garp Ordu komutanı Ahmet İzzet Paşa, "Bu orduyla savaş yapılmaz," diyerek bizzat belirtiyor. Böyle dediği için komutanlıktan alınıp yerine, her şeyi tek ben bilirim havasındaki Nazım Paşa atanıyor.

Şark Ordu'sunun komutanı Abdullah Paşa ise askerlerine; "Korkmayın, Allah bizi korur," diyecek kadar basiretini peşinen bağlamış bir komutan.

Ya iki ordudaki diğer komutanlar? Alaylı ve mektepli subaylar kavgasının alabildiğine kızıştığı bir dönem. Mektepli subaylar, İkinci Meşrutiyeti savunurlarken alaylı subaylar katı birer padişah yanlıları. Her iki grup, politika ile iç içeler. Daha çok mektepli subaylardan oluşan İttihat ve Terakki kuruluşundaki subaylar arasından da müthiş bir iktidar kavgası yaşanıyor. Ne yazık ki ordunun subayları da işte bu durumdalar.

Ya erat? En büyük kazan onlar arasında kaynıyor. 1910 yılına kadar askerlik altı sene. Edirne'deki kışlada "teskere isteriz" kazan kaldırılması sonrası 1910 yılında askerlik üç seneye indiriliyor. Osmanlıya karşı Balkan devletlerindeki ittifak nedeniyle askerliğini dolmuşlara teskerele geç veriliyor. Bu durum ise, eski askerlerin huzursuzluklarına neden oluyor. Askerlerin yine kazandırılacağından korkan ordu ve hükümet, 1912 yılında askere teskere vermeye başlıyor. Asker toplamamın zorluğu yüzünden her iki ordudaki asker mevcudu fazla azalmasın diye doğru dürüst talim görmeyen askerler eski askerlerin yerini alıyor.

Erat arasında, alaylı subay olmak için askerliğini sürdürenler de fitne fesat çıkarmaktan geri kalmıyorlar.

Ayrıca, askerlik süresini kısaltan kanun öncesi, İstanbul'da yaşayanlar askere alınmıyorlar. Ülkedeki softalar da aynı şekilde askerlikten muaflar. Kanunla onlar ve İstanbul'da yaşayanlar da askere alınıyorlar. Bunlar da ordu içinde boş durmuyorlar.

3 Ekim 1912 de, Balkan devletleri Osmanlı Devlet'ine savaş ilanı niteliğinde ultimatom verince, teskere almış binlerce asker geri çevriliyor.

İşte bu gibi nedenlerle erat, savaşıacak bir ordunun asli unsuru olmaktan uzak oluyor.

Hükümet mi? Sık sık değişen, birbirlerine güvenmeyen, devleti sözde yöneten, her kafandan ayrı ses çıkan adamlar topluluğu. İçlerindeki şahinler, orduların derhal saldırarak kaybedilen toprakların yeniden geri alınmasını istiyor. Büyük bölümü ise, Almanya, İngiltere ve Fransa gibi ülkelerin, Balkan devletlerine baskı yaparak savaşı engelleyeceklerini umuyor.

Ya İstanbul?

Hamasi nutuk ve yazılarla gaza getirilmeye çalışılan bir Müslüman ahali ve gazeteciler topluluğu. Öte tarafta ise, Osmanlı Devleti'nin, Balkan devletlerinden iyi bir tokat yemesini isteyen ama bunu gizliden destekleyen gayrimüslimler.

Balkan Savaşı?

1912 yılının 23-24 ekim günleri, Şark ve Garp ordularının hazin sonuçlarının başlangıcı oluyor. Hücum ederek Sırp ordusunu kesinkes perişan edeceğini uyan Garp Ordu'su komutanı Nazım Paşa, Kumanova Savaşı'nda yenilgiden kurtulamıyor. Bulgarlara ve Karadağlılara da karşı koyamayıp geri çekilirken. kaçan askerlerine dur diyemiyor. Otuz bini geçen bir kolordusu, hiç silah atmadan Yunanlılara teslim oluyor.

Şark Ordusu ise, kurtuluşu kaçışta buluyor. Edirne yönünden yapılacak Bulgar saldırısına karşı tertibat alınmışken, asıl saldırının Kırklareli tarafından yapılmasıyla korkup kaçıyor ordu. Peç çok birlik, topunu tüfeğini bırakarak İstanbul'un yolunu tutuyor. Lüleburgaz-Enez hattında kurulmak istenen cephe de işe yaramıyor. Ordunun askerleri kurttan korkan koyun sürüsü gibi yine kaçıyor. On binlerce Trakyalı göçmenle birlikte. Yağmurda, çamurda ve ayazda...Göçmenler, Bulgar'dan daha çok kendi askerinden korkuyor. Hayvanları ve yiyecekleri alındığı için. Kızlara ve kadınlara göz dikildiği için...

Bu kadar kısa sürede böyle bir zafer beklemeyen Bulgar ordusu, yetişemiyor kaçan orduya. Yetişemese de,"Bulgar geliyor" sözü yetiyor Osmanlı askerlerinin kaçmalarına. Yağma olur diye kaçan askerler ve göçmenler İstanbul'a sokulmuyor. Başka askerlerce önleri kesiliyor. Bundan yararlanılarak Büyükçekmece-Hadımköy savunma hattı oluşturuluyor. Bulgar ordusu da Çatalça'ya geliyor. Bulgar ordusundan kaçan asker ve göçmenler, çok büyük yıkım veren kolera ve tifüsten ne yazık ki kaçamıyorlar.

Balkan Savaşı'nı burada noktalarken şunu özellikle belirtmek istiyorum.

Balkan Savaşı; Türk tarihinde, kokuşmuş bir ordunun hazin ibreti oluyor...

3-4 Ekim 2012 (Yazıya dün gece başlandı.)

Birkaç senelik geçmişten bugünlere gelin. Olup bitenleri şöyle bir gözden geçirin. 1912 yılındaki Balkan Savaşı öncesiyle karşılatırın. Benim korkum; tarihin tekerrür etmesi. Görüştüğüm, subay, astsubay ve erlerden edindiğim izlenimler hiç iyi değildi. Birilerinin ülkeyi yönetenlere, "Hadi söylediklerimizi yerine getirin," talimatıyla ordu savaşa girerse eğer, Suriye çöllerinde çok can yanar. Destek verilen sözde ÖSO'nun Türk askerini arkadan vuracaklarına kesin eminim. Birinci Dünya Savaşı'nda; Yemen'de, Arabistan'da, Irak'ta, Ürdün'de, Filistin'de ve Suriye'de olduğu gibi...

Veysel Başer

Not: Öykülerimi birkaç hafta dinlendirir, üç-beş kez gözden geçiririm. Güncellik nedeniyle bu yazım öyle olamadı. Yazım kurallarına titizlik gösteren birisi olarak bu yazıda yazım hatası ve anlatım bozukluğu olabilir. Hoş görüle...